

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи магістра **Замятіна Дмитра Олеговича**
на тему: **ВИМУШЕНІ МІГРАЦІЇ УКРАЇНЦІВ В УМОВАХ
ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ**

Науковий керівник: **доц. Гусєва Н. В.**

Актуальність теми дослідження. Повномасштабна агресія росії проти України, що розпочалася 24 лютого 2022 року, ініціювала безпрецедентні за масштабом та динамікою вимушені переміщення населення України, які викликали найбільшу гуманітарну й міграційну кризу в Європі після завершення Другої світової війни. За оцінками міжнародних організацій, упродовж перших місяців війни понад 11 млн. громадян України залишили свої домівки, переміщуючись до інших більш безпечних регіонів держави або виїжджаючи за кордон. Така інтенсивна та масова хвиля вимушених міграцій обумовила кардинальні зміни міграційної карти не лише України, а й всієї Європи, формуючи нові дослідницькі завдання для географічної науки у сфері вивчення міграційних процесів. Вимушені переміщення такої величезної кількості людей супроводжуються глибокими трансформаціями у демографічній, соціально-економічній та просторовій структурі країн і регіонів, що вимагає ґрунтовного наукового опрацювання з позицій сучасної суспільної географії.

Актуальність дослідження вимушених міграцій українців обумовлена дією кількох ключових факторів. По-перше, міграційна криза в Україні в 2022-2025 роках являє собою унікальний феномен у новітній європейській практиці за показниками інтенсивності та масштабів переміщень, що потребує комплексного наукового аналізу. По-друге, вимушені переміщення українців характеризуються специфічними просторовими, соціальними та культурними особливостями, які суттєво відрізняють їх від інших міграційних криз сучасності. По-третє, без розуміння закономірностей та механізмів цих процесів не можливо розробити ефективну державну політику в сфері міграцій, планувати процеси реінтеграції та післявоєнної відбудови України. По-четверте, практичний досвід управління міграційними викликами в українському контексті може збагатити світову практику врегулювання аналогічних кризових ситуацій у майбутньому. Водночас необхідно підкреслити, що вимушені міграції кардинально змінюють просторовий розподіл населення по території України, створюють нові виклики для ринку праці, соціальної інфраструктури, міського середовища та системи міжрегіональних взаємозв'язків, що обґрунтовує доцільність їх дослідження, у тому числі з позиції суспільної географії.

Об'єктом дослідження є процеси вимушеної міграції населення.
Предметом дослідження є суспільно-географічні особливості внутрішніх і

зовнішніх вимушених міграцій населення України в умовах повномасштабної війни.

Мета дослідження – дати суспільно-географічну характеристику вимушених міграцій населення України в умовах повномасштабної війни.

Завдання дослідження:

- розкрити теоретичні засади дослідження вимушених міграцій, зокрема, основні поняття і терміни дослідження, критерії, причини і види вимушених міграцій, етапи міграційного процесу;
- проаналізувати місце України у світових потоках вимушеної міграції;
- розглянути моделі повернення вимушених мігрантів, у тому числі стосовно українців;
- охарактеризувати внутрішні вимушені міграції населення України з 24 лютого 2022 року, зокрема їх структурно-динамічні та регіональні особливості;
- визначити головні проблеми, з якими зіткнулися внутрішньо переміщені особи України, та запропонувати можливі шляхи їх вирішення.

Методи дослідження. Робота базується на системному, інформаційному та суспільно-географічному підходах до вивчення вимушених міграцій населення. Методи дослідження включають загальнонаукові (аналіз, синтез, узагальнення, порівняльно-історичний, класифікація і типологія), конкретно-наукові (картографічний, порівняльно-географічний, проблемний), а також методи статистичного аналізу та аналізу просторових даних. Комплексне застосування зазначених методів дослідження дозволило всебічно охарактеризувати вимушені міграції населення України в умовах повномасштабної війни, виявити їх просторово-часові закономірності, структурні особливості та запропонувати шляхи вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб.

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел, який включає 82 найменування. Загальний обсяг роботи – 85 сторінок.

Ключові слова: вимушені міграції, внутрішньо переміщені особи, біженці, особи, що шукають притулку, міграційна криза, повномасштабна війна, Україна, регіональні особливості, структура міграцій, проблеми ВПО, реінтеграція, тимчасовий захист, міграційні потоки, суспільна географія.